

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Izdat je vsak dan razen prvi
in ponedeljek.

Issued daily except Sunday
and Holidays.

LETTO—YEAR XVI. Cena leta je \$2000.

Entered at second-class matter January 22, 1919, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1873.

Chicago, Ill., sobota, 27. oktobra (Oct. 27), 1923.

Subscription \$5.00
Yearly.

STEV.—NUMBER 253.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in section 1103, Act of Oct. 3, 1917, authorized on June 14, 1918.

ZORUŽENJE DRŽAVE SO PRI VOLJI POMAGATI NESREČNI EVROPI.

Državni tajnik Hughes zahteva, da se mora Francija ukloniti njegovim pogojem, če hoče, da se Amerika vdeleči reparacijske konference.

ANGLIJA JE NAKRIVAJA ZA
PROSILA ZVEZNO VLADO ZA
POMOČ.

Washington, D. C. — Državni tajnik Hughes je formalno obvestil vlado Velike Britanije, da so se Združene države že vedno pripravljene vdeleči ekonomične konference, ki naj dožene, koliko je Nemčija v stanu plačati, in kako bi se dalo dobiti tako določeno vojno odškodnino.

Državni departement je v objavi dotedne note prvič povedal, da je Velika Britanija formalno načrnila to vlado, naj se izreče, kako misli o ekonomičnem položaju v Evropi, in pove, ali bi se bila pri volji vdeleči mednarodne konference.

Angleška nota je bila dostavljena dne 13. oktobra. Zvezna vlada jo odgovorila manjšo dva dni pozneje.

"Kakor prevladuje mnenje, zahaja sedanj položaj zasnutek primernega finančnega načrta, s katerim bi se dalo preprečiti ekonomični polom v Evropi, polem, čeprav zl posledice bi zadele ves svet," je med drugim povedano v angleški noti. "Upati je, da so obstoječe okoljske zrele za razmotrjevanje o takšnem načrtu."

Tajnik Hughes je iznova ponudil, da se morajo takšne konference vdeleči vsi evropski zaveznički, ki so jih tukaj nemške reparacije in da ne smijo biti vprašanja o reparacijah spojenih z zavezniško vojnimi dogovori do Združenih držav.

Uradniški krogi v Washingtonu dvomijo, da bi prišlo do konference s pomočjo izmenjanje državnih not. Od Francije ne pričakujejo, da bi izpremenila svoje stališče glede svoje zahteve, po kateri morajo reševati reparacijska vprašanja začelo z dolgoči, in Hughes je jasno povedal, da se Amerika ne bo vdelečila konference, na kateri bi šlo poleg reparacij tudi za izbrisanje zavezniških vojnih dolgov.

Glede zadnje zadeve se je joc razgovarjati državni tajnik Hughes naravnost z Veliko Britanijo, ki je svoji noti do te vlade zatrila, da je evropski problem živiljenjskega pomena tudi za Združene države.

Tu v tem mestu prevladuje mnenje, da je namen Lloyd Georgeve misije v Ameriki, pripraviti ameriško javnost za sodelovanje z Evropo v reševanju reparacijskega problema.

Zelo važna točka v Hughesovi noti je tista, v kateri je uključen odgovor na angleško vprašanje, kakšno stališče bi zavzel ta vlad, če bi se Francija ne marala vdeleči predlagane ekonomične konference. Glasil se:

"Z ozirom na obstoječo nujnost je upati, da ne pride do tega, kar vsebuje tisto vprašanje."

"Če bi pa le prišlo do tega vseleči nesoglasja na strani evropskih (Dalje na 3. strani.)

SLOVIT PSICOLOG UMRL.

Portsmouth, N. H. — Svetovno znani psiholog in psihopatolog dr. Boris Sidis je nanagloma umrl v sredo na svojem domu v tem mestu.

Star je bil 56 let. Bil je zdravniški ravnatelj na tukajnjem psihoterapevtskem zavodu.

Rojen je bil na Ruskem in študiral je dokončal na Harvardovi univerzi leta 1894. Njegov sin William, ki je bil odgojen po teoriji drja Sidisa, je mogel vstopiti na univerzo že tedaj, ko je bil star le 11 let.

Fašistični teror na Španiji.

Madrid. — (Fed. Press) — Prvi sodovi nove reakcionarne vlade, diktature španskih fašistov, so že natlačene s komunisti. Oblastnik ne daje nobenega pojasnila, zakaj lovijo in zapirajo komuni-

BERGERJEV SODNIK OB SOJEN NA LETO DNI ZAPORA.

Washington, D. C. — (Feder. Press) — Ko je bil socialistični kongresnik Victor L. Berger dvakrat zaporedoma izključen iz nižje zbornice kongresa radi politične heresije za časa vojne, je bil kongresnik B. F. Welty iz Ohija njegov največji tožitelj. Welty je bil član odseka, ki je zaslišal Bergerja in njegova priljubljena fraza je bila, da je Berger "zabodel domovino v hrbet".

Zadnji teden je zvezni sodnik Paul Jones v Toledo ob sodil istega Weltyja na eno leto ječe in \$500 globe, ker je prev po mesarsko odri bivšega vojaka, katerega je zastopal v tožbi za odškodnino. Welty je stodostotni patriot!

LLOYD GEORGE PRI COOLIDGE IN WILSONU.

Washington, D. C. — David Lloyd George je v četrtek dosegel v Washington, da se zgassi pri voditeljih ameriškega naroda ter jim prijateljsko seže v roko. Ceremonij ni bilo skoro nobenih ob njegovem prvem obisku v ameriški prestolnici. Cel dan se je seznanjal z možnimi, ki vodijo sedaj usodo Združenih držav. Med dnevnim je skoro eno uro kramljil s starim prijateljem, ki mu je bil tovarš med usodnimi meseci v Versaillesu.

Lloyd George se je sestal s predsednikom Coolidgem, vsemi kabinetnimi člani in drugimi vodilnimi uredniki.

Ko se je ujet po dolgih mesecih in letih z bivšim predsednikom Woodrow Wilsonom, se je jutrije kramljajoč gotovo bolj suško o današnjem avtočinem položaju kakor pa o tem, kaj je bilo včeraj.

Dospovedi v mesto je jutri nemudoma prejemati Lloyd George obiskovalce in časnikarske poslovnice. Potem se je zglastil pri državnemu tajniku Hughesu na državnem departmetu. Z njim je razgovarjal kakih petindvajset minut. Od njega je šel k predsedniku Coolidgu v Belo hišo, kjer se je zamudil kakih dvajset minut.

Jože Ambrožič mrtev.

Bivši sotrudnik "Prosvete" in gl. odbornik E. N. P. J. premulin za pljučnico.

Kakor smo prejeli poročilo iz Canonsburga, Pa., je Jože Ambrožič umrl 24. oktobra za pljučnico. Pokopan je bil v petek popoldne na obredih Prve presbiterijanske cerkve na pokopališču Oak Springs v Alexandru.

Ambrožič zupčača soprogu in štiri male otroke. Bil je minoč let član S. N. P. J. in socialistične organizacije. Izprva je bil aktivni v navdušen član in bil jutri gl. nadzornik, pozneje pa gl. porotnik jednotne. Tista leta 1915-1920 je bil tudi znan po svojih pripovednih spisih v "Prosveti", "Proletarcu", "Ameriškem družinskom koledarju" in drugih listih. Leta 1920, kmalu po springfieldski konvenciji se je pa sprl z vsem naprednim gibanjem, zapestel se je v razne afere in od takrat je bil mrtev za slovensko javnost. Zapustil je socialistično stranko, zatajil svojo svobodomislino in pristopil k angleški protestantski cerkvi. Živel je le za angleške kroge, od katerih se je dal izvoliti za mirovno sodnika. Dvanajst let je bil vposlen pri Standard Chemical Co. v Canonsburgu.

Doma je bil od Novega mesta, Ameriki je bil okrog 15 let in star je bil 40 let.

VРЕМЕ

Chicago in okolica: V nedelji je bilo zmrzlo. Izhki severni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: najvišja 52, najnižja 38. Solnce izide ob 6:15, zadiobi ob 5:54.

V OKLAHOMSKI PO SLANSKI ZBORNICI PRI ŠLO DO PRETEPANJA.

Družavno najvišje sodišče je potrdilo senatovo razocijijo, po kateri je govor Walton odstavljen za časa sodne obravnavne v senatu.

POSLANEC J. W. GALLIHAN VRŽEN IZ ZBORNICE.

Oklahoma City, Okla. — Podgovrnec M. E. Trapp je imenovan za začasnega govornika oklahomske države. Tako je ukrunilo državno najvišje sodišče s tem, da je izdal permanentno sodno povelje, s katerim je prepovedano govorju Waltonu in okrožnemu sodniku Tomu G. Chambersu ovirati podgovrnega v izvrševanju govorarskih poslov.

Sodni dvor je naznani svoj ukrepi po kratki konferenci. Sodna prepoved je naperjena proti J. C. Waltonu kot zasebniku, ne pa kot govorju. Sodnik Chambers je suspendiran kot sodnik. Glasovanje najvišjega sodišča je bilo v razmerju 5 proti 4.

Sodni ukrepi potrjuje rezolucion, ki jo je sprejel državni senat in po kateri je govor Walton suspendiran za časa sodne obravnavne v senatu, ter preklepne sodne prepovedi, ki jo je dal govorju sodnik Chambers. Po tej sodni prepovedi ne bi smel podgovrnec prevzeti govorarskih poslov.

Ko so obvestili govorja o ukrepu najvišjega sodišča, je dejal, da se hoče boriti še nadalje. Ni pa moral povedati, kakšnih korakov se namerava poslužiti sedaj. Rekel je le, da je to stvar nujnosti prenove zastopnikov.

Ko je sodni boj dosegel svoj vrh, je prišlo v poslanski zbornicu do dejanskega spopada med poslanci.

Velikanski nerod v poslanski zbornicu se je pričel, ko je poslanec J. W. Gallihan iz okraja Latimer izjavil v avtojem govoru, da narekuje poslanski zbornicu kušnjkovski poglavar v oklahomske državi.

Komaj pa so pričeli tiste besede z njegovimi ustmi, so bili že poslanci na vseh straneh na nogah ter tiščali v Callihana. Ta se je spoprijel s prvim poslancem, ki mu je prišel bližu. In padale so pesti, lomili se stoli.

Zbornični redarji so si na vso moč prizadevali, da bi razgrnali poslance, ki so se gnetli okoli tamerskega solona. Ali njih pričadevanje je bilo zmanj, in Callihani je bil vržen iz zbornice. Posneje pa se je vrnil v zbornicu, in zbornični predsednik ga je opomnil, naj pazi, kaj reče, in naj ne povzroči novega pretépanja med poslanci.

Nato se je zborница začela iznosa pečati s točkami v javni obtočni, naperjeni proti govorju Waltonu.

Poslanec Thornsborough iz okraja Coal se je poganjal za govorja. Ali vse to ni nič pomagalo. Zbornicu je sedem točk dodala točbi, ki bo predložena senatu. In sedaj je v celoti štirinajst točk na približnih governarju na ramu.

BOJSTNA VIŠINA MERILO ZA DORASTLO VISOKOST.

San Francisco, Cal. — Višina detektivega telesa je merilo za visokost odraslike osebe, je rekel dr. R. T. Baldwin, ki je ravnatelj na zavodu za otroško oskrbo v Iowi, na učiteljsku v San Franciscu. Dete, visoko osemnajst palev ob svojem rojstvu more dorasti v osebo srednjo velikost, dočim doraste dete, visoko dvajset palev, več kakor do srednje velikosti, ko dočopi 18. leto svoje starosti.

Krščanski socialci zmagali v Avstriji.

Dunaj, 26. okt. — Vojni izid do zdaj je sledile: krščanski socialisti 82 poslancev, socialisti 59 in nemški nacionalisti 8. Glasovi so manjkajo iz šestnajstih vojnih okrajev.

Na Dunaju je bilo izvoljenih 27 socialistov, 17 krščanskih socialistov in 1 nacionalist.

Pregled dnevnih do- godkov.

Amerika.

Charles P. Steinmetz, slavni elektricist, je naglo umrl za srčno hibro.

Ameriška vlada se je izrekla za skupno konferenco z zaveznički v svetu, da se reši vprašanje nemške odškodnine.

Pretep v oklahomski zbornicu; vrhovno sodišče je potrdilo novo govorja.

Lloyd George je posetil predsednika Coolida in svojega straga brata Wilsona.

Henry Ford je izjavil, da bo podpiral Coolida, ako predsednik uveljavlja prohibicijo.

Inozemstvo.

Zivežni izgredi in krvavi boji po vsej Nemčiji.

Francoska vlada je končno pričetila sprejeti nasvet Amerike glede mednarodne komisije zvezdenov, ki naj dožene koliko je Nemčija v stanu plačati, toda te zvezde naj imenuje reparacijska komisija.

Poincare zahteva poldruga milijard frankov za nove vojne v Afriki in Aziji.

Jugoslovanska vlada je ukazala izgnati vse tuje iz države.

Anglija je proti razkosanju Nemčije.

Civilni boji na Grškem še trajo.

Mehika pretrgala diplomatične stike z Venezuelo?

VSI TUJCI IZNANI IZ JUGOSLAVIJE.

Američani in državljanji prijateljih držav dobili štiri sodne

zakoni.

Belgrad, Jugoslavija, 26. okt. — Jugoslovanski minister za trgovino je včeraj objavil naredbo, ki se glasi, da morajo vse inozemski podjetniki in delavci takoj zapustiti državo. Američani in državljanji prijateljih državnikov jugoslovanske države so dobili štiri tedne za odhod.

Brezovljka ne pove, kaj je vzrok te naredbe. Pred nekaj dnevi je pričela vest o "revolucionarnem" izbruhu v Prišnju, v katerem je bilo 12 žandarjev ubitih. O tem dogodku ni bilo potem nobenega poročila, niti ni bila vest potrjena iz katerega drugega vira.

Steinmetz je umrl.

Slavni elektricist je naglo podlehl srčni hib.

Schenectady, N. Y. — Charles P. Steinmetz, slovni elektricist in avtor mnogih strokovnjških knjig o elektriki, je v petek zjutraj (26. oktobra) naglo umrl za srčno kapjo. Streznik mu je pričel zajutrek in ko se je dvignil v postelji, je naglo zasopel in padel v znak mrtev.

Steinmetz jebolehal osem dni, odkar se je vrnil iz Kalifornije, kjer je bil na kongresu inženirjev. Zdravnik so mislili, da se je močno prehladil, a medtem se je bila razvila srčna hiba. Zdravnik zdaj izjavlja, da je moč iztegniti s prelivom proti koncentriranju velikega streliva zveznih vojakov v Saksoniji. V Plauenu je bila napadena vojaška straža, ki je streljala in ubila dva močesa.

V Gornji Šleziji je generalna stavka in veliki izgredi v Oppelnu z mnogimi žrtvami na policijski in civilni strani.

PROSVETA

GLASILO SLOVENIJSKE NACIONALNE PODPORNE JEDNOSTE

NACIONALNA SLOVENIJSKA NACIONALNA PODPORNA JEDNOST

Ceno ogljekov po dogovoru. Rezultati so ne vredno.

Naravnost: Zadnjeno dobro (izvor Chicago), 55.00 na letu. 62.50 na leta in 61.25 na tri meseca; Chicago 50.50 na letu, 55.25 na pol leta, 51.65 na tri meseca, in na končnico 50.50.

Hodov na ven, kar ima vložki v Nizozemsko:

"PROSVETA"

2227-28 St. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovenia National Benefit Society.

Owned by the Slovenia National Benefit Society.

Advertisers' rates on application.

Subscription: United States (izvor Chicago) and Canada 55 per year; Chicago 50.50, nad tri meseca 50.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

SLIKE IZ NASELBIN.

Van Voorhis, Pa. — Naznanjam založnost novice, da nam je za vedno zaspal soprog in oče John Bernard. Pokopali smo ga v Monongahela City civilno, kakor je zahteval, dokler je bil že živ.

Pokojnik je bil svet član društva "Soča", št. 216 v Van Voorhisu, Pa.

Izrekam lepo hvalo tistim, ki ste prišli obiskat pokojnika na smrtniškem odru. Hvala društvu "Maj", št. 240 v Bentleyville, Pa., za spremstvo na pokojnikovi zadnji poti z društveno zastavo k zadnjemu počitku. Hvala Juliji in Martinu Strniša, Zorč, Goncar in Sam Debelski za darovane venče.

Pokojni soprog je bil naprednega mišljenja, prost spon verskih dogem, kar je dokazal s svojo žigbo, da želi civilen pokop. Imel je dosti prijateljev in znancev po Ameriki. Star je bil 43 let in umrl je 1. oktobra. Bolan je bil devet let na dnevje.

Zapušča mene in štiri nedorasle otroke, katerih najstarejši je deset, najmlajši pa štiri leta star.

Še enkrat lepa hvala vsem za sestavljanje, tebi soprog in oče pa želimo mir. Naj ti bo lahka ameriška gruda. Žaljuči ostali otroci otroci in soproga — Mary Bernard.

Volilcem v Westmoreland Co., Pa.

Za nekaj dni bo tu 6. november, dan, ko bo zopet odločena usoda delavcev v Penni in westmorelandskem okraju. Nekateri delavci smatrajo to za zelo važen dan, drugi pa zopet manj. Jaz sem seveda med prvimi.

V naši občini Franklinu so najvažnejši kandidatje šolski direktorji, ki imajo biti voljeni za šestletno dobo. Menim, da ni Slovenca v občini (township) Franklinu in ne v White Valleyu, da bi bil zadovoljen s sedanjem šolsko upravo, katera je v popolnih rokah reprezentativna. Clovek ne bi imel besede proti, če bi šolski uradniki delovali človekoljubno in po zakonih. Pomislimo na red! Solo v White Valleyu imamo skoraj pred nosom, ki je bila postavljena z davki državljanov in naseljencev v White Valleyu, naši otroci pa morajo v šolo dve milji daleč — v Export, katera šola nikakor ni primerna, nima niti pitne vode, ne drugih sanitarnih naprav.

Na prošnje, da bi se tukajanja šola povedala, so dajali le obljube. Nikdar ni bilo niti storjenega in štirisobna šola, ki je stala čez 40.000 ljudskega denarja, odgovarja komaj polovični potrebi tukajnih otrok.

Uvidevši potrebo sprememb smo člani socialističnega kluba imenovali kandidatom sodruga Roberta Cornellijsa v eno izpraznjih mest šolskega odbora. Za uspeh pri volitvah pa se bo treba volilcem zdržati in slovenski volilci bodo morali pridobiti še volilce drugih narodnosti, da oddajo imenovanemu glas.

Član in blagajnik šolskega odbora naše občine zimenom James F. Torrance, kandidira na republikanski listi za okrajnega komisarja (county commissioner). On je član tiste šole, ki mnogo obljudila in obeta, koliko izpolni, pa smo se že prepričali. Za inozemce mu kaj rade pride na jek ſedesa "hockey". Zdaj je na govorniški tur po Westmorelandu in najema tudi druge, da govorijo za njega. Če ga bodo volilci izvolili, bodo nekodaj ravno tako razočarani kot smo v občini Franklin, ker smo mu dali glasova pri kandidaturi v šolski odbor.

Slovenskim volilcem priporočam, da so previdni. Kandidatje na socialistični volilni listi morda ne bodo vsi člani socialistične stranke, toda to je krivda delavcev samih, ker se premalo brigajo. Protidelavski kandidatje trosijo v volilni kampanji tisočake za izvleitev, delavci pa nimamo brige, da bi se združili, organizirali in postavili proti njim v močni falangi. To indiferentnost bomo nekega dne tudi hudo občutili. Če bi vsak delavec štvoval le deset centov mesečno, bi zagotovil svoji stranki desetkrat sijačnijo kampanjo kot je pri buržoaznih strankah.

Kako so stranki potrebne delavstvu v kampanji, da delavstvo ni opeharjeno na glasove, nuj navedem samo en slučaj. Herbert Wirsing je demokrat. Sel je okoli registriranih volilcev za socialistične stranke in dobil dovolj podpisov na peticijo za okrajnega komisarja. Tako je prišel pri primarnih volitvah na socialistično

listo. Hodil je od naselbine do naselbine, agitiral in drugi so agitirali za njega. Na ta način je pri primarnih volitvah dobil več socialističnih glasov kot kandidat socialistične stranke, ki je član stranke in ga je stranka imenuovala za kandidata v omenjeni urad.

To je precejšnji udarec za stranko in danes mi še ni znano, če so bo socialistični stranki posrečili spraviti imenovanega z liste ali ne. Enake metode se je poslužil William M. Berlin, nekaki premosni operator za urad okrajnega glagajnika. Vendar se mu nakana pri opreznosti volilcev ni posrečila.

Na ta način lovijo delavške glasove. Še predno so izvoljeni, gredo krivo pot. Ali naj delavstvo od takih kandidatov kaj pričakuje? Da se stranka more braniti enakih valijcev, potrebuje denarna sredstva, delavcev dolžnost pa je, da svojo stranko podpirajo gmočno in moralno. Potrebno je tudi, da se registrirajo za svojo stranko že pri primarnih volitvah, ker na ta način so delavški kandidatje gotovje na listi pri splošnih volitvah.

Socialistični lokal v White Valleyu, Pa., bo priredil veliko plešno veselico v Slovenski dvorani dne 29. novembra, ali na Zahvalni dan. Prebitek na veselicu je namenjen v kritje volilnih stroškov. Delavci, ki simpatizirajo s socialističnimi idejami, pristopite k tukajnjemu socialističnemu lokalu, in pomagajte po svojih močeh krititi socialistično misel ter organizirano delavško armado. — Joe Britz.

Nemški in francoski kapitalisti se družijo.

I.

Berlin. (Louis Lochner za Fed. Press.) — Delavci Nemčije bodo plačali stroške radi dogodkov v Porurju. To je jasno. Prav kakor so oni vodili pasivno resistenco in pretrpeli vse muke, ki so bile z isto navezane, tako bo tudi vsa teher reparacij padla na njih ramena, ko se bosta Francija in Nemčija slednji pogobili.

Že nekaj časa se vratio pogajanje med težkimi nemškimi industrijalci kot je Hugo Stinnes ter Francoskim jeklarskim odborom, katerega člani so veliki podjetniki jeklarske industrije na Francoskem. Ti dve skupini kapitalistov sta druga drugi neobhodno potrebeni, kajti francoski baroni jeklarji imajo zelo veliko potrebo premoaga, in nemški industrijalci so potrebeni francoske železne rude, da lahko obratujejo svojo industrijo. Zediniti so se skušali že meseca januarja, ko je Francija predlagala, da bi francoski kapitalisti imeli 60 odstotkov kontrole nad vodstvom rurske industrije, Nemci pa da bi obdržali samo 40 odstotkov svojega dela. Stinnesu je njegovim prijateljem se je zdel ponujen kos premajhen. In posledica je bila vojna v Porurju.

Nemci so podlegli. Cunova vlada je skušala financirati Porurje v vojnem odporu s tem, da je tiskala papirnat denar, ne da bi zadovoljila industrijalce in veleposestnike, in posledica je prišla — finančni kaos. Nemci so torej prepričeni, da v milost in nemilost Francoskom.

Francozi prav dobro vedo, da je edina pot, da bodo plačali radi Porurju, da prisilijo Nemce, da zanje delajo. Bil bi nemšitel, da bi zdaj Francija izganjala iz Porurja Nemec in postavljala Francoze na njih mesta. In tako bodo nemški delavci delali v seni francoskih bojnotov, da zaslužijo za dolg, ki so ga naredili nemški kapitalisti.

Kako bo rešeno to vprašanje? Načrt Francozov je, da Nemci ne plačajo z gotovino ali na kak drug način, pač pa da odstopijo njim svoje delniške glavnice fez industrije v Porurju. Ni bilo še objavljeno, kolik odstotek delniške glavnice industrije v Porurju si Nemci smejo pridržati in koliko bo šlo tujim kapitalistom, ki jih prav dobro zastopajo vlade z vojaštvom. Baje bodo Francozi zahtevali vseh delnic industrije v Porurju za 52 odstotkov, Angleži 22 odstotkov, Belgiji 8 odstotkov; druge manjše države, ki cincajo za entoto pa naj bi doble ostalo. Gotovega ni še nič, a brizgane bo prihodnja zahteva tujih kapitalistov taka.

Tako se na primer za velike Kruppove tvornice zelo poteguje Leslie Urquart iz Londona, bogata družba, ki je zastonj poznana z 197 nezaposlenih. Iz tega torej sklepamo, da izmed vseh omenjenih delž je Švedska točno za delavstvo še najboljša dejela. Druge velike tvornice

Nasvet glede delavskih kompenzacij.

New York. (Jugoslovanski oddelek F. L. I. S.) — Industrijalni komisar države New York Bernard L. Shientag, je pripravil letak, vsebujoč navodila, spisana v najbolj enostavnem jeziku, v katerej razlagajo, kako naj poškodovani delavci postopa, da si zagotovijo odškodnino v zmislu zakona o delavskih kompenzacijah. Ta letak bo razdeljen po vseh tovarnah v državi New York. "Kaj je treba napraviti, ako je kdaj poškodovan na delu" — tak je naslov teh navodil, ki je bil pripravljen zlasti za one delavce, ki ne znajo dočišči o kompenzacijah zakon in ki so le malo večji angloščini. Navodila so bila prevedena v razne druge jezike. Navodila navajajo sledečih osem točk, ki naj si jih vsak delavec v državi New York zapomni:

1. Obvesti svojega delodajalca takoj in to pismeno; povej mu, kdaj, kje in kako si bil poškodovan. Zahtevaj od njega zdravnik. Izredči ali daj izročiti to obvestilo delodajalcu osebno ali pa pošilj po registrirani pošti. Pošilji pa poštipi tega obvestila državnemu departmantu za delo. Ako ne obvesti delodajalca v roku tridesetih dni po nezgodbi, utegni zgubiti pravico do odškodnine.

2. Ako delodajalec ne preskrbi zdravnika, ko si ga naprosil za to, poklici svojega lastnega zdravnika in delodajalec bo moral plačati sanjanj.

3. Kakor hitro mogoče, vloži prdepartmantu za delo svojo pritožbo za kompenzacijo. Ako ne vloži te pritožbo tekom leta dva, utegni zgubiti pravico do odškodnine. Pritožje se sestavljajo s tem, da se izpolnijo predpisane tiskovine. Ako ti delodajalec ne more dati take tiskovine, piši po nju na urad departmanta za delo. Ako tvoja nezgoda ne spada pod delavški kompenzacijski zakon, te obvestijo o tem.

4. Pravico ima do bolniške skrb, dokler je potrebuje. Nisam pravicedo kompenzacije, ako nisi onesposobljen za več od dveh tednov; pač pa imaš pravico do kompenzacije tudi v slučaju, da si bil onesposobljen za manj od dveh tednov in celo potem, ko si se povrnili na delo, ako te je nekoga prisilila delati za manjšo plačo, ako je osabilna tvoj ali sluh, ki je pokazila tvoje lice ali s katerimi je povzročila kako stalno poškodbo ali otrplost prsta, roke ali kakega drugega dela telesa.

5. Varuj se "runerjev" — neodgovornih ljudi, ki ti vsiljujejo svoje posredovanje in se po krvnenih bahajo, da so v stanu prisreteti ti več odškodnine, aki jih kažejo plača. Zastopniki organizacij pa so vpravljeni posredovalci za svoje člane.

6. Ko te departmament za delo obvesti o zaščitju o tvoji stvari, pojdi na to zaščititev. Isto se vrni v tvojo korist.

7. Zakon zahteva, da mora delodajalec biti zavaroval za delavške kompenzacije. On mora v svoji delavnicah nabiti na vidno mesto naznanko o tem; glej za to naznanko.

8. Department za delo ti bo pomagal, da dobijš vso kompenzacijo.

Za informacije o kompenzacijskem zakonu, o svoji nezgodi, o svojih pritožbah prijaviti se osebno ali piši na najbližji urad Labor Departmenta. Taki uradi so: v New Yorku (125 East 27th St.); v Albany (v kapitolu); v Syracuse (120 Jefferson St.); v Rochester (134 South Avenue) in v Buffalo (Iroquois Building), Church Street. Izredči si te naznako.

Protest proti nasilju bolniških krvnikov so izdali poslanici kneske in komunistične bolgarske stranke. V tem protestu pravijo poslaneci: "Ko je udušila narodno vstajo na Bolgarskem s pomočjo topov, strojnic in ruskih Vranglovičet, se Cankova vlada sedaj načenja nad mirnim in neoborožnim prebivalstvom. Ranjeni, artileranci in ujetniki so masakrirani, družine upornikov so poklane, vse so pošgane. Zverinstva, ki so jih izvršile vladne tolpe, se ne daje opisati. Smrt in uničenje leži nad opustošeno deželo."

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Clinton, Ind. — Članica društva št. 50. — Pisite nam, kak listek mislite in v vsaj približno čas, kdaj je bilo kako vaše prizorišči prizorišči? Pojasnite bolj natančno, kaj sploh želite! — Poudraj!

Lawrence, Pa. — Če imate, sicer bo prepozna, — Poudraj!

Delavske novice.

(Federated Press.)

"Punter, ker si hotel skrbati!"
New Orleans, La. — Franc Ceulemans, mornar na belgijskem parniku "Burgundier", je bil odpojan v verigah nazaj v Antwerp. Odtočen je bil "upor" na morju. Njegov "upor" je obstal v tem, da ni hotel inklinacij tovora, ko je belgijski parnik dosegel v luko New Orleans, kjer je štrajk pričlenil delavec.

odelovalci delavnikov organizirani.

St. Louis, Mo. — Dežniki z unijsko znamko pridejo na trg. Tovarna za dežnike v St. Louisu je postala zaprta delavnica, ko je bila priznana unija delavev.

Smej se, smaj, kisloš!

San Francisco, Cal. — Tulajenji poštar James E. Power je ukazal vsem nameščencem na poti, da se morajo vedno držati na smeh, kadar imajo opraviti z občinstvom. Nameščenci, ki se bo držal kislo, je v nevarnosti, da izgubi službo.

"Indufunkini" in volitve sodnikov.

Chicago, Ill. — Čikaška delavska federacija bo še enkrat poskusila "nagraditi prijatelje in kaznovati sovražnike" po Gomperzovem programu. Dne 6. novembra bodo volitve sodnikov v Chicagu. Na zadnji konvenciji Illinoiske delavske federacije je bila sprejeta resolucija, ki pravi, da morajo delavec izbrati sodne prepovedi (injunctions) s korenino vred. Korenina so protidelavski sodniki, ki dajejo "indufunkine" delodajalcem kolikor jih hočejo.

V Chicagu je dosti takih sodnikov, ki se nahajajo vedenoma na listi demokratske stranke. Najbolj razvita med temi sta Denis E. Sullivan in Jesse Holdom. Čikaška delavska federacija je razposala na unije okrožnic, v kateri priporoča razne republikanske in nekatere demokratske kandidate proti sovražnikom, ki prehradi izdajajo sodnike prepopovedi ob času delavskih stavk.

Socialistična stranka je postavila kandidate za vsa sodniška mesta.

Delavska banka napreduje.

New York, N. J. — Banka krojske unije A. C. W. U., prva delavska banka v New Yorku, je v prvih šestih mesecih svojega obstanka napredovala na premoženju od \$747,000 na \$2,514,000. Število vlagateljev je narastlo od 800 na 5613. Banka je v tem času poslala 35,135 denarnih nakaznic v Rusijo.

Padanje producije v tekstilni industriji.

Providence, R. I. — Kakor kažejo znamenja, bo veliko število brezposelnih delavev letosno zimo v Rhode Islandu in Massachusettsu, kjer so središča tekstilne industrije. Brown & Sharper Mfg. Co., ki ima navadno 6000 delavev, je ta teden znižala obrat v svojih tovarnah v Providenceu na 80 ur v tednu. Star Worsted Co. v Pittsburghu, Mass., obratuje štiri dni v tednu, dodi nekateres tovarne American Woolen kompanije delajo le po dva dni. Tovarne Lancaster Mills v Clinton, Mass., so dokraj zaprte za nedoločen čas.

Nova delavska banka.

Washington, D. C. — Železničariji v Potomacu, Va., ki je predmete Washingtona, so ta teden ustavili svojo kooperativno banko, ki ima \$25,000 glavnice.

ROŽE SVETKO S POMOČJO ELEKTRIČNE LUČI

New York, N. Y. — Znanstveniki so naznali ta teden dovršitev poizkušev, ki jih je delala elektrarna Westinghouse Electric Manufacturing Company s sodelovanjem univerze Columbia. Z njimi je dogljano, da morejo eveteti in rastline rasti s pomočjo električne luči brez solnčne svetlobe.

Odajel naprej ne bo potemata nobenega več pomanjkanja svetline ob narodnih praznikih.

V električno razsvetljenih svetlicah so znanstveniki prisilili svetlice eveteti in druge rastline, kadar koli se jim je to pojubilo. Z elektriko so pospešili vetenje in zelenje.

Rastline lahko spe po solnčnem vzhodu eno uro, potem pa morajo opet na delo za kakih pet ur časa, zato, električna luč jim ne dočaka, da bi počivala in spale.

Po mojem mnenju ne škodijo premikajoče se slike občinstvu, v kolikor se to tiče oči," je rekel. "Ali bojim se pa za igrače, ki delajo dolge ure ob ostrih svetlicah."

"Po mojem mnenju ne škodijo premikajoče se slike občinstvu, v kolikor se to tiče oči," je rekel. "Ali bojim se pa za igrače, ki delajo dolge ure ob ostrih svetlicah."

"Slab vid nemškega ljudstva prispeje dr. Spicer stranku črkam v njih knjigah in dejstvu, da tako čitalo nemški ljudje."

Civilni boji na Grčkem se nadaljujejo.

Atena, 26. okt. — Vladne čete so včeraj okupirale Korint, srednje protivladnih vstopačev. Boji v severni Grčiji se nadaljujejo.

Razne vesti.

UMETNO PODALJŠANJE GOLOVSKEGA TELESA.

Chicago, Ill. — Kako upa znost dodati dva palec višine ženski, ki je sedaj stara 20 let, so zdravnik pokazali v četrtek gostom na kongresu Ameriškega kirurškega kolegija.

Tista ženska meri samo 38 palec. Njena normalna visokost bi morala biti pet devljev in dva palec.

Dr. William Held in Benjamin Breakstone upata, da ji bo bila povisila njena sedanjo visokost do normalnosti s pomočjo tiroidne sles.

Dekle, katere ime je pridržano iz etičnih ozirov, je rojena v Chicago in tudi živi v tem mestu od svojega rojstva sem.

Intelektualno je normalna, ali njena isobrasba je bila sačata, ker ni marala radi svoje neznavne rasti hodi v šolo. Zdravnik pripijet nedostatek njene rasti očkolnosti, da se niso njene tiroidne sles razvile dovolj.

"To bi se bilo dalo popraviti, če bi bila pravilno zdravljena, ko je bila starca kakih sedem let," je reklo dr. Breakstone. "Ne da se redi z gotovostjo, da bo dobila popolno višino, ali upati pa je, da se ji bo dalo dodati nekaj višine."

"Zdraviti se bo moral celo življenje, zakaj, tiroidi so bese, iznenadajoče maščobo in živčni sistem. Brez njih se ljudje debele, kar površi, da nastane na telesu nepravilno razmerje.

"Znan je, da uravnavažeče želez človekovo rast," je dejal dr. Held, ki se je pravkar vrnil z Dunaja, kjer je preudaval zdravje zdravljencev. "S temeljitim posnemanjem zelenih vplivov in z isbirnim poročanjem visokorastnih ljudi bi se dalo dobiti plene samih orjakov."

Samo fundamentalna naravna postava ljubzeni bi bila v stanu odvračati znanost od tega, da bi ne uravnava spola bodočih generacij, je dejal dr. Held.

Znanost ve, kakšno spojno občevanje produceira dečki in kakšno dekle.

"Krvne preizkušnje bi lahko pokazale to," je reklo zdravnik. "Ali te niso potrebne, kjer imajo zdravnik prilikom preučiti može in žene."

"Ženska pozitivne in prevladujoče naravi bo, če omogočena z moškim slabše naravi, mati samem dekle.

"Če bi torej omejevali in določali možitve in ženitve, bi lahko tudi po lastni volji izpreminjali slovensko pleme."

"Ali ljubezen je tako močna, da ne more prekreniti naravnega procesa v molitvah in ženitvah. Privlačnost nasprotnosti je balansno kolo. Večki moški poročajo male ženske, blondinci se ženijo z brunetkami itd."

KAKAJ NOSI V AMERIKI TO LIKO LJUDI OČALA.

Chicago, Ill. — Velika nervoznost tukajnjega življenja je postavila Združene države na prvo mesto za Nemčijo v zadevi slabege vide.

Tako je zatrdil na zdravniški konvenciji v sredo dr. W. T. Holmes Spicer, ki je slovit londonski okulist.

Dr. Spicer je vodil razpravo o očesnem vnetju na seji konvencije Ameriške kirurške zveze v hotelu Congress.

Njegova opozvanja v Ameriki so ga spravila v nemalo presenečenje, ker je videl, da nosi velik del ameriškega prebivalstva očala.

"Kakor se mi zdi, je med petimi osebami obojega spola in vseh starosti najmanj en človek z očali," je dejal zdravnik.

"Vzrok temu je po mojem mnenju napeto in nervozno življenje v Ameriki.

"To je tudi najbrž vzrok temu, da se do hitrejši ozdraviti očesni bolnični križi v Ameriki kakor pa v Evropi. Vsled svoje nervoznosti želite preje, da ni nekaj v redu z vašimi očmi. Zato pa grete tudi prej k zdravniku po pomoč."

Premikajoče slike v gledališčih niso po zdravnikovem mnenju čisto nič krive v tem osiru.

"Po mojem mnenju ne škodijo premikajoče se slike občinstvu, v kolikor se to tiče oči," je rekel. "Ali bojim se pa za igrače, ki delajo dolge ure ob ostrih svetlicah."

"Slab vid nemškega ljudstva prispeje dr. Spicer stranku črkam v njih knjigah in dejstvu, da tako čitalo nemški ljudje."

HUDA NESREČA V CLEVELANDU.

Kakor je posneti iz slovenskega časopisa, se je pripetila v nedeljo zvečer strašna nesreča med Euclidom in Clevelandom. V njej so našli smrt trije Slovenci, in sicer mrs. Ana Strah, starca 29 let, njen 15-letni sin Josip Strah in John Gorše, star 22 let. Težko poškodovani pa so bili Rudolf Bajt, star 22 let, Rudolf Strah, star 19 let, dvanašteta Ana Strah, ki je hčer ubite Ane Strah, in pa štiridesetletni Rudolf Reuter.

Do nesreče je prišlo, ko je voz električne železnice z vso močjo treh v avtomobil, na katerem so bili ubiti in poškodovani.

Nihče izmed poškodovanih ni v stanu pojasnit, kako se je pravzaprav pripetila nesreča. Edinole rojak Fr. Strumbelj, ki je tedaj stal pred svojo hišo, je videl, kako se je električni voz zakadil v drveči avtomobil.

Mrs. Strah, njen sin in Gorše so bili na mestu mrtvi. Vse poškodovane so nezavestne prepeljali v bolnišnico. Njih imena so šele izvedeli, ko je tiskaj dospela Reiterjeva hči Angela. Mrs. Strah je namernavala omočiti z Reiterjem.

AMERIKA V NAROJU VLADNEGA PATERNALIZMA.

Boston, Mass. — Ameriški narod se pogrepa v prepad komunizma, je dejal naščelnik najvišjega sodišča v Illinoisu Floyd Eugene Thompson v govoru pred Združenimi industrijskimi in državnimi odboru in za zagotovitev začetljenega konce, ki stremlja na obnovbo hčernih pogojev evropskega miru in ekonomično vpostavitev.

"V svrhu takega cilja boli v Združenih držav ponuditi svojo pomoč."

Kakor nadalje ugotavlja ameriška nota, je zelo umestno, da pride do takšne konference sedaj, ko so Nemci opustili pasivno rezistenco v Poruhru. Potem je nastavljeno, naj bi bila tista konferenca bolj posvetovalnega značaja. Nobena vlada, ki bi ne morda sprejet konferenčnih ukrepov, bi naj ne bila vezana na konferenčne sklepe.

Anglička nota je tudi vprašala, če bi bila ta vlada pri volji imenovati ščana reparacijske konference. Tajnik Hughes je odgovoril: "V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V napadu na postavodajno mesto je potreben pridrži pravico do odločitve, kako bi postopala v takem slučaju. Poslušala bi se potem takih korakov, ki bi se ji zdeli najboljši za doseg do končnega uspeha in za zagotovitev začetljenega konce, ki stremlja na obnovbo hčernih pogojev evropskega miru in ekonomično vpostavitev."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

"V spletu s približno 1000 odborom in naših odborih je vredno, da se naščelnik je posvetoval v zvezi s tem."

RUSKI PRVEC V ČIKASKE OPERI.

Chicago, Ill. — Aleksander Kipnis, imenovan "operni Valentino", je dosegel v Chicago ta ten.

Kipnis je rodom Rus. Glasbo je študiral na moskovskem konservatoriju, pozneje pa v Berlinu, kjer si je pridobil kot basist avtočno slavo. Gladko mu teče skoro vsak evropski jezik razen angleščine.

Posebno so mu všeč ameriška dekle.

Nikjer na svetu nisem že viden tako krasni dekle, kakor so v Ameriki," je vzkliknil v nemčini. "All aploh nidesar ne jedo, da so tako drobne in tanke!"

Izajditalja insulinu dobila Nobelovo nagrado.

Stockholm, 26. okt. — Kanadska zdravnika dr. Banting in dr. MacLeod iz Toronto, ki sta odkrila insulin, sočeveče zdravilno sredstvo zoper sladkorno bolezni, sta dobila letosno Nobelovo nagrado za znanost in odkritje. Vsak dobi \$20,000.

EDUČNE DRŽAVE SO PRI VOLJI POMAGATE NEREGIONI EVROPI.

(Nadaljevanje s prve strani.)

Boston, 2

Boj s prirodo.

Prevel P. Miklavec.

(Dolje.)

"Vendar, da je živin, vaj seš."

"Tudi tvoji rojaki so te želeli. Slovki namreč povod našli, kot dober odvetnik, brez tega, da bi imel biti pisanec. Samo!"

"To je dobro znamenje."

"Bili so tudi takaj nekateri od naših "veselik." Nepotrebno je emenjati, kako so porpravljali po tebi. Pojd, vzemi si sem list." Emil je začel biti radoven. S poslednjim listom listov se je vrnil doma. Najprej so bili veskovrtni akti in poklici — oddeli jih je. Potem list od Karola. Točuje mu, da mu (Emil) nič ne piše. List je bil poslan še pred svatbo pride. Potem nekoliko uradnih listov. Emil je vse porazrezal. Nasledoval je list od starega gospoda Bistrege. Ta izeka občalovanje, da Emil ni prišel na imenitev njegove hčer, očitajo mu, da ne mora za svoje prijatelje, da živi le sam za sebe. "Ta človek nima prav," misli je Emil. Potem je odpril drugi list od Karola. Tu je bila umetena ženovica o Laničkovem smrti in njegov poslednji list. Podlila ga Emil z pridiskom nekolikih vrst, v katerih ga prosi za pojasnjenje. Emil se niti troško ni zadržal. Pozorno je prečital list Lančekov in odložil ga z opasko: "Škoda je tega človeka," potem zopet list od prijatelja, bivšega člena "druge veselik". Ta ga vabi na fenitino, da bi se prepričal, da jemlje Slovakinjo. List od bivšega principala, ki mu svetuje, naj bi vključno delovala. — "Škoda", reče Emil, "nato pota morsko biti različna." Zoper list od Karola. Prav nujno ga prosi za pojasnjenje stvari. "Vsekakso, ko bi to bilo tako lahko in bi ne imel drugih opravkov." Končno je vzel v roko poslednje pismo. Ta list je bil — po ženskej roki pisani — edini, ki je bil mu takoreč pov. in dan prihoda tudi današnji. Emil se je bal ga odprieti. Doslej jih je prečital že več, nobeden ga ni ganil. I tega se je bel. Odložil ga je, kakor "corpus delicti". Pogledal je znak pošte. "Od nje, od nje" je

govoril, "niti nje se ne bojim." Pa je odpril list in encl iz njega nekako sliko. "To je ona, to je ona!" Nemo je gledal na sliko. Kaj, zanutil je uram, da je to nekaj novega? Njena slika, od nje poslana! — Čutil je, da se ta veliki zaklad, ki si ga je iz listu encl, strahuje. "Te odi! Prijde in gre. Ne, ne moreš gledati na nje! A tise pa, kakor bi odrevenje, mi se hotelo odvrniti v stran; njegove roke so obrnile sliko in en cl je ne prestavil na nje, kar nekote prečital: "Če ka vas napovedana Helenica." Pa je vstal, začel hoditi; odpril encl, da bi dhal sveli strak; a kasneje to se zopet vedel. Pa ji gleda v oči. "Ni jih bilo treba pustiti. Njene oči so tako izredno govorile. Te odi, te odi! Vendar nevzrogati jih, bil bi grč."

Pogledal je na uru. "Čez uru" reče. Napravil je, da je na pot. Kam? Zakaj? Vesaj je baš te je pridel! In tako utrujen je! Že zeli dve noči ni spal! Kaj ga vam mirja zopet, kaj ga kliče! — Te odi, te odi . . .!

V.

Hajm . . .

V Karolovem vrtu pada listje raz drevesa. Hudeči-beli in rožasti mukat še dosti lepo eveto. "Kaj li neki moče to rumeantko listje na tole zelo evte?" misli si Helenica. "Vesaj je še dosti prostora tam podati. Na vrt drugi že ne hodijo. Karol jo prosi, naj bi ostala v hiši, da ne se prehodi. "Jaz moram iti ne-zvelo ozračju, Karol, a občudim se vedno toplo." Karol zavrti z glavo. Oiga se ne smeje in Helenica odide. Šla je v hladnik. Pa se vede in si podpre glavo.

"Padel, listje, padaš! Ti to zaslužili. Ti si mi povredalo, da me ljubi. Mar žalujete veje za njim! O ne žalujte, ti listiki varajo. Prevarali se mene in v." Pa se zagleda zamisljeno vanje. "Tekaj si so, kakor ljudje, v nečetni te popuste, ne pozajmo."

Neopozorjeno je prišla notri Oiga. "Kaj delaš, Helenica? Vesaj je takaj pusta smrt, poguba. To ni za mlada."

"In jaz sem mlada!"

"Mlada, mlada, zala, črsta. Le ne mušti se, ne delaj si jeseni v ča-

su ponudili. Pa te radično sprijme, vesane v svoje narodje in raznaj, zmira. Lepa mu je dobra. Besede, ki si se triko odločila jih nasveti, je ga prinesla tem."

"Ne govoriti, Olga, kar sema ne verjamam," jeji triptič odgovori Helena.

"Jaz verjamam, verjamam. In ko pride, pregovori ga oči, da bi ostal kot odvetnik takaj in en bo vlogal in oba ostaneta takaj. In potem se ne ločimo več, Helenice! A mi le gre — ja še ne potovanje."

Helenica zre nemo na zalo list Oigine.

"Emil bo prvi človek v mestu, vaj ga bodo zavidali. In on te ljubi. Jaz to vem. Bodemo vsaki dan skupaj. V pondeljek pride jaz k tebi, v torek ti k meni in tako ker ves teden. A večkrat pride tam moj oče k nam. Bog, komaj, da mi gre ne izkoli veselja."

Helenica je nezaupljivo zmaja z glavo: "Ne bolidi, Olga, ne bolidi."

"In potem, Emil ti bo povedal, kje je je provokrat videl, kako se v te zanjubil, kako nate vedno misili, koliko zate pretrpel. Ti se ne več, kaj je to! To je novo življenje, novi svet. Ha! Že gre — lajci korake!"

Vrata se odpro. V resnici Emil.

"Dobro nam dolli, gospod Piski!" kliče Oiga iz hladnika, ter mu gre nasproti.

Helenica, ne verjoč svojim očem, se niti ne gane, — molči.

"Pojdite le sem, Helenica je takaj. Caka vas, toliko se ji za vami! Ona vam ni verjela. Ona je mislila, da ne boste prišli. Pojdite pojrite" kliče Oiga, poprijemili ga za roko.

Vaška beseda nova občuba, vsako odpretje lepih Oiginih ust je strup za njegovo srce. On se bliža — hej, ne tako kot poprep — on pride k njej, pogleda ji v oči, pozabi besedo "nazaj" in reče: "Helenica!" — "To si ti, Emil!" — In dve duši se združite. Koliko žalu, koliko radosti v tem je objektu!

Helenica začne: "Ne verjemi, Emil, Ogi! Ona je dobra, toda ne verjemi ji. Jaz sem te čakšia. Jaz nisem mislila, da me zapusti, jaz sem ti verjela. Verjela več kakor komur si bodi. Vasaj, ke

jo Lanček prvekrat pisal, da je imel imeti skoraj dvečer, sem jaz razvidela, da bi ga nemogoč imeti le v tabo, in ko mi je drugokrat povedal, da me ljubi, sem jaz verjela. Vesaj mi nje neverja ničesar. Spremljal se mi je to v vsem, vseh vremjih. Ne verjam, ne verjam, jaz sem ti verjela, jaz je lajci verjela!"

Emil je v objektu Helene medtal. To je getovo le sen. To ne morebiti biti resnica. On v objektu Helene! Nikdar, nikdar!

(Konec prihodnjih.)

ZA KUHANJE PIVA DOMA

Imamo v zalogi šest, kostni, stekleni in vse druge potrebitine. Poskrbite in se prizadejte, da je doma pri vam, kuhinji vedno je najboljši in najcenejši. Deliti je tudi zbirko sodov, steklenic in raznih lončev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po paši, točno v vse kraje.

Grocjetina, sladkorčarje in v preddajočem življenju dano primeren posebni pri vsej naročnosti. Pritegnite po informacije na:

FRANK OGLAR,

4491 Superior Avenue, Cleveland, O.

NOVICE IZ JUGOSLAVIJE.

Vse adventistov mihi prepovedati minister dr. Jančić.

Za pot v Ameriko se je hotela izdati divlja Frančinka G. Taka previdnost bi bila sicer vse kvalificirana, če ne bi Frančinka poslala pri tem ločiti svojih severi od

tistega. Frančinka si je od svoje predvodenje zlasti uved, od neke druge projekcije pa zlasti proti. Frančinka zato ne bo še v Ameriku, temveč bo moral preusmeriti na ljubljanskem sedežu Srednje in starih pedagoških gimnazij.

Naravnost se je šeite svoje glaso "Prosveta".

NOVE SLOVENSKE COLUMBIA GRA-MOFONSKIE PLOŠČE

X 7003 (Dobrodružna), V. M. poje kvartet Ljubljana.

X 7004 (Konservativna), V. M. poje kvartet Ljubljana.

Platite stanovanje po Tel. z različnimi prispevki deset ali Mančy Order na naslov:

JOHN F. VESEL,
P. O. Box 126
GREENWOOD, WIS.

VELIKA TEKMA!!

Člani in prijatelji S. N. P. J., tukaj je nekaj izrednega za vas!!!

Nudi se vam ugodnost in lepa prilika, kakoršne še ni bilo v zgodbom jednotne!

Sedaj imate priliko da lastnega svetlobnika! Dohite lahko građevino a slovenskih kamadi! Pohujemo vam pisalni stroj a slovenskimi črkami! Dohite lahko zlasti uro in verižico z jednotnim mehanizmom, zasnovanim ali frountain pen! Dohite razno podobico in dragoceno knjige! — PA VSE TO BREZPLACNO!!! Vas, kar je treba storiti, je, da se malo pritrudite za pomnožitev našega člana. In to ni težko. S. N. P. J. je dobro poznana! Slovenski povod kot najboljša in popolnoma ter vsestransko zanesljiva organizacija, zato je lahko pridobiti bodisi rojakino ali rojaka, da postane njen član. Vaš se rad pridruži naši mogočni delavski zadrugi, samo če ga pravilno nagovorite ter mu malo obrazložite, kako lahko pristopi in koliko prednosti in ugodnosti ter zaščite bo deležen pri naših.

Te kampanje nismo uveli za to, ker nam drugače ni mogoče dobiti novih članov! Naša organizacija pa sedaj najlepše napreduje in raste. SNPJ pridobi več na novem članstvu v enem mesecu, kakor pa druge slične organizacije celo leto! Ampak vemo, da je še veliko rojakov, ki se niso v društvu. Vemo, da so vse ti delavci in kot taki morajo imeti dobro podporno društvo. Je jih še precej, ki se na zanimajo za organizacijo, dokler so mladi in zdravi, ko pa zboleli ali če jih zadene nešreča in po postanejo naše breme. Vas to je treba pojasniti, vse te podučiti in spraviti v naše vrste. Na bodo deležni naših dobrot in naših dolžnosti.

Naši člani so bili zmeraj agili in delavni, za to smo pa tako sijajno uspeli in zgradili tako veliko, tako mogočno organizacijo. Poznali in spoštovali so nje velike načela in plenebitne ideje, pa so zanje delali neumorno in se žrtvovali — vse brezplačno. In prepricani smo, da bodo delali in agitirali z isto idealnostjo, pa z včjetje navdušenje tokrat, kajti čaka je posebna nagrada v obliki raznih predmetov, ki so navedeni spodaj. Tokrat ne boste delili zastonj in se samo žrtvovali, kot je bilo prej, ko je bila naša organizacija še džbka in finančno nejaka ter jo je bilo treba postaviti najprej na trdne noge, — SNPJ bo kmalu dvamilionska organizacija in je v stanu, da vam izkaže hvaležnost za vaš trud in požrtvovalnost s primerno nagrado. Toda, ker se Vam ta prilika nudi samo med prvimi junijem in zadnjim novembrom t. l., zato ne odlažajte, — zavrhajte rokave in pojrite na delo takoj! Požurite se in poskušajte dobiti ta krasni avtomobil!

In v slučaju, da je pri vam premalo rojakov in nimate prilike dobiti toliko članov, da bodo avtomobil, se potrudite za pisalni stroj ali kaj drugega. Vsak ima priliko do dobika kake nagrade, pa naj bo naselbina še takoj majhna. Glavni odbor je odločil za naše kontstante slednje nagrade:

Za pridobitev 200 novih članov —	Avtomobil (Ford Touring Car, model 1923, factory price).
" " 100 "	Fonograf z desetimi slovenskimi ploščami.
" " 75 "	Veliki pisalni stroj s slovenskimi črkami.
" " 50 "	Corona pisalni stroj (ročni) s slovenskimi črkami in pet knjig K. M.
" " 40 "	Corona ročni pisalni stroj s slovenskimi črkami, ali pa zlasti uro z verižico.
" " 30 "	Zlati uro z jednotnim vrezkom ali pa kakre druge tukaj omenjene predmete iste vrednosti.
" " 25 "	Pet knjig K. M., samopojnič (Fountain Pen), dveletna naročnina na dnevnik Prosveta in privesek za uro.
" " 20 "	Pet knjig K. M., samopojnič in dveletna naročnina na dnevnik Prosveta.
" " 15 "	Pet knjig K. M., celoletna naročnina na dnevnik Prosveta in samopojnič.
" " 10 "	Pet knjig K. M. ali pa celoletna naročnina na dnevnik Prosveta in 2 knjige K. M.
" " 5 "	Celoletna naročnina na dnevnik Prosveta ali pa tri knjige K. M.
" " 3 "	Polletna naročnina na dnevnik Prosveta ali pa dve knjige K. M.
" " 2 "	Slovensko-Anglička Slovnica ali pa katerakoli knjiga K. M.

Gori navedene nagrade veljajo tudi za Mladinski oddelek, zato je treba dvojno števiti otrok, ali dve otroki za enega člana, da se dobije ista nagrada. Vpletitevajte to!

Ta kampanja je v veljavi od 1. junija pa do 30. novembra tega leta. Nagrada se bo dodelila za vse tiste nove člane in otroke, ki bodo sposobljeni s prejemom v teku tega časa. Udeležite se lahko kontesta posamezni člani in društva kot celota. Društvo je opravljeno da nagrade le, če dobi v teku tega kontesta najmanj 25 novih članov, posamezni pa opravljeno do kateresibodi gori navedene nagrade, če dobi zahtevano število novih članov. Novopriderobljeni člani in otroki se štejejo samo enkrat, to je, za one pristope, katere dobi član in zahteva za njih nagrado sam, ne more dobiti nagrade za ravnoiste člane še društva.

Posebna ugodnost za nova društva in organizatorje! — Glavni odbor je nadalje sklenil, da vse nove društva, ki se ustanove tekom te kampanje, dobi vse poslovne knjige brezplačno, in član, ki organizira novo društvo, je opravljeno do gorinavedenje nagrade, če dobi število novih članov.

Srečanje in srečanje — HAJDI NA DELO!!! POZURIMO SE ZA NAGRADO!!!

(Dolje prihodnjih.)